

Växjö
kommun

Nutritionsbehandling vid Covid-19

Utveckling av rutiner och arbetssätt

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund	3
Resultat uppföljning november 2020.....	4
Steg 1; ordination kosttillsägg	4
Steg 2; ordination energi- och proteintäta mellanmål	4
.....	5
Steg 3; nutritionsutredning	5
Mat- och vätskeregistrering.....	5
Viktkontroll och viktuppföljning.....	5
Resultat uppföljning december 2020.....	6
Diskussion.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Steg 1 - ordination av kosttillsägg	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Steg 2 - ordination av energi- och proteintäta mellanmål.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Steg 3 - nutritionsutredning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Slutsats	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Inledning

Personer som insjuknar i Covid-19 har stor risk att utveckla undernäring. Sjukdomen ger flera symtom som direkt påverkar aptit och förmåga att äta och dricka. Det massiva inflammationspåslaget vid sjukdomen ger både ett kraftigt förhöjt energibehov och omfattande vävnadsnedbrytning, vilket kan pågå en längre tid efter tillfrisknandet. Detta medför att personer med Covid-19 kan få svårt att tillgodose sitt energi- och proteinbehov, vilket i sin tur leder till förlust av kroppsmassa, funktion och ork. Att vara äldre och multisjuk innebär i sig en risk för undernäring. På särskilt boende och i hemsjukvården är därför tidiga nutritionsinsatser för att bevara funktion och förbättra lång- och kortsiktig prognos av mycket stor vikt. Alla som insjuknat i Covid-19 ska erbjudas såväl förebyggande som rehabiliterande nutritionsinsatser under minst en månad efter tillfrisknandet.

Bakgrund

I april 2020 tog Region Uppsala fram en riktlinje för nutritionsbehandling vid Covid-19, som många andra regioner i landet omarbetade efter regionala behov. Region Kronoberg var en av dem. Den del av rutinen som omfattar den kommunala hälso- och sjukvården sammanställdes av dietist och fastställdes av MAS i Växjö kommun 2020-05-07. Rutinen är uppbyggd som en förenklad och omvänd version av [nutritionsvårdsprocessen](#) i tre steg, och omfattar alla omsorgstagare med kommunal hälso- och sjukvård som har insjuknat i Covid-19.

Rutinen följdes upp av dietist vid ett första tillfälle i november 2020, vilket medförde en vidareutveckling av såväl rutiner som arbetssätt. Efter önskemål från sjuksköterskeavdelning och MAS gjordes ytterligare en uppföljning specifikt på Evelids covidavdelning i december 2020. Därefter utformades riktade insatser mot denna enhet för att stödja personal i nutritionsomhändertagandet och öka följsamheten till rutin.

Resultat uppföljning november 2020

Följsamheten till gällande [rutin](#) och dess ingående steg (1-3) presenteras nedan.

Steg 1; ordination kosttillägg

Av totalt 44 omsorgstagare med diagnostiserad Covid-19 på särskilt boende eller korttidsboende i Växjö kommun hade 15 (34 %) fått kosttillägg ordinerade enligt rutin, se tabell 1. Åtta (18 %) hade antingen en tidigare pågående ordination på kosttillägg eller en annan sort/mängd ordinerat än enligt rutin.

14 omsorgstagare (32 %) hade inte fått kosttillägg ordinerat enligt rutin.

Tabell 1. Resultat ordination kosttillägg 400–600 kcal 30 g protein

	Evelid (n=20)	Hagalund (n=18)	Lammengatan (n=6)	Totalt (n=44)
Ja	9 (45 %)	4 (22 %)	2 (33 %)	15 (34 %)
Ja, ej enligt rutin	3 (15 %)	3 (17 %)	2 (33 %)	8 (18 %)
Ja, ofullständig dokumentation	0	2 (11 %)	0	2 (5 %)
Nej	3 (15 %)	9 (50 %)	2 (33 %)	14 (32 %)

Steg 2; ordination energi- och proteintäta mellanmål

Av totalt 44 omsorgstagare hade en (2 %) blivit ordinerad energi- och proteintäta mellanmål enligt rutin, se tabell 2. Följsamheten till ordinationen är oklar, då uppföljning inte är dokumenterad i journalen. Övriga 43 omsorgstagare (98 %) saknade helt dokumenterad kostordination vad gäller energi- och proteinförstärkning av dygnets måltider.

Tabell 2. Ordination av energi- och proteintäta mellanmål

	Evelid (n=20)	Hagalund (n=18)	Lammengatan (n=6)
Ja	0	0	1 (17 %)
Nej	20 (100 %)	18 (100 %)	5 (83 %)

Steg 3; nutritionsutredning

Mat- och vätskeregistrering

Mat- och vätskeregistrering hade under sjukdomsperioden genomförts med dokumenterat resultat hos en omsorgstagare (2 %) av totalt 44, se tabell 3. Ytterligare två (4 %) hade en ordination på mat- och vätskeregistrering, men dokumenterat resultat saknades. Dessa tre omsorgstagare bodde på samma särskilda boende.

Gällande beräkning av energi-, protein- och vätskebehov saknades dokumentation i samtliga 44 journaler (100 %).

Viktkontroll och viktuppföljning

Fyra av 44 omsorgstagare (9 %) saknade helt dokumenterad kroppsvikt i journalen och i fyra journaler (9 %) var den senaste kroppsvikten tagen vid något tillfälle mellan 2016–2019. 35 omsorgstagare (80 %) hade minst en viktkontroll under 2020 en eller flera månader innan insjuknande i Covid-19.

Av totalt 44 journaler som granskats hade en omsorgstagare (2 %) vägts vid ett tillfälle under sjukdomsperioden.

Av de 28 omsorgstagare som överlevde infektionen hade 18 (64 %) kroppsvikt dokumenterad både före insjuknandet och efter tillfrisknandet. Av dessa hade 15 (83 %) minskat i kroppsvikt under sjukdomsperioden. Viktförlusten var i genomsnitt 2,9 kg med en variation på 0,2–8,8 kg. Ytterligare en omsorgstagare hade en uppmätt viktförlust på

18,6 kg, vilket troligtvis består av mycket vätska. Av den anledningen exkluderades vederbörande från sammanställningen.

Tabell 3. *Nutritionsutredning - intag vs behov*

	Evelid (n=20)	Hagalund (n=18)	Lammengatan (n=6)
<i>Genomförd kost- och vätskeregistrering?</i>			
Ja	0	1 (6 %)	0
Ja, ej resultat	0	2 (11 %)	0
Nej	20 (100 %)	15 (83 %)	6 (100 %)
<i>Beräknat energibehov?</i>			
Ja	0	0	0
Nej	20 (100 %)	18 (100 %)	6 (100 %)
<i>Beräknat proteinbehov?</i>			
Ja	0	0	0
Nej	20 (100 %)	18 (100 %)	6 (100 %)
<i>Beräknat vätskebehov?</i>			
Ja	0	0	0
Nej	20 (100 %)	18 (100 %)	6 (100 %)

Resultat uppföljning december 2020

Inskrivningsvikt hade tagits på tre av åtta omsorgstagare (38 %). En av dessa uppvisade en viktnedgång på 4,5 kg som inträffade under en tvåveckorsperiod strax före vårdtillfället på Evelid.

Samtliga åtta (100 %) hade en ordination på kosttillägg enligt rutin, vilket är en ökning från 45 % sedan föregående uppföljning. Det saknas dokumentation i samtliga journaler (100 %) gällande beräkning av energi- och proteinbehov samt genomförda och

dokumenterade resultat av mat- och vätskeregistreringar. Ordination på energi- och proteinförstärkta mellanmål som Måltidsorganisationen ombesörjer till omsorgstagare med Covid-19 saknades i alla journaler.

Sammanfattning

De samlade erfarenheterna om Covid-19 såväl nationellt som internationellt visar att äldre, multisjuka och/eller undernärda personer är de som drabbas värst och har högst mortalitet. Nutritionsbehandlingen är viktig både ur ett förebyggande, behandlande och rehabiliterande perspektiv, då förbättrat nutritionsstatus både kan minska insjuknande och komplikationer. Journalgranskningen visar på att det finns stora förbättringsbehov som inte bara omfattar rutinerna för nutritionsbehandling vid Covid-19, utan arbetssättet utifrån nutritionsvårdsprocessen i stort. Om arbetssättet hade varit implementerat i verksamheten hade sannolikt följsamheten till de tillkommande rutinerna för nutritionsbehandling vid Covid-19 varit högre. Då hade insatser för att motverka identifierad onödig viktnedgång och utveckling av undernäring hos drabbade omsorgstagare kunnat sättas in både tidigare och i större omfattning.

Fortsatt arbete

De båda uppföljningarna har tillsammans med flertalet möten med ansvariga och personal i verksamheterna genererat i olika åtgärder som syftar till att utveckla arbetssätt som stärker patientsäkerheten kring området nutrition vid covid-19.

Metodstöd kopplat till nutritionsvårdsprocessen

Dietist tog fram ett metodstöd med ansvarsfördelning specifikt för Evelids covid-avdelning som ett komplement till de befintliga rutinerna. Metodstödet är uppbyggt så att man kan följa processen med olika aktiviteter dag för dag. Vid utskrivning sker en överrapportering till dietister i primärvården för förskrivning av kosttillskott i det egna hemmet.

Samverkan mellan måltidsorganisation och omsorg

Måltidsorganisationen tillreder efter önskemål mellanmål till de omsorgstagare på korttidsboende och i särskilt boende som har insjuknat i covid-19, dels för att proteininnehållet ska säkerställas och dels för att avlasta undersköterskorna med arbetsuppgiften.

Tillfälligt förändrat uppdrag för dietist

Dietist har tillfälligt fått ett förändrat uppdrag under perioden 210201–210531, som innebär att avlasta sjuksköterska med att beräkna avidentifierade mat- och vätskeregistreringar och tillhandahålla resultatet. I praktiken började dietist med detta redan i januari. Dietist har medverkat vid arbetsplatsträff för att gå igenom hur mat- och vätskeregistrering går till, samt gått bredvid på Evelid en förmiddag tillsammans med undersköterskor och sjuksköterska för fortsatt stöd och erfarenhetsutbyte.

Informationsmaterial till omsorgstagare vid hemgång

Dietist har tagit fram ett informationsmaterial om mat ur ett rehabiliteringsperspektiv som ska komplettera broschyren "Låt maten bidra till din hälsa" och skickas med omsorgstagaren vid utskrivning till ordinärt boende.

Madelene Johansson och Cecilia Svanberg
leg dietister
Kommunrehab, omsorgsförvaltningen
2021-01-27